

Stanovisko ČMOS PŠ k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících

Nejzávažnější změnou v návrhu novely uvedeného zákona je zakotvení možnosti uznat předpoklad odborné kvalifikace učitele druhého stupně základní školy nebo učitele všeobecněvzdělávacích předmětů střední školy za splněný po dobu nejdéle tří let. Tento návrh nebyl se sociálními partnery projednán. ČMOS PŠ odmítá návrh akceptovat a považuje ho za ohrožení kvality vzdělávání na školách. Možnost uznat plnou kvalifikaci učitele s jakýmkoliv magisterským studiem zpochybňuje dosud uplatňovaný a náročný systém přípravy budoucích učitelů. Získání kvalifikace učitele bez jakékoliv oborové a oborově-didaktické přípravy, tedy jednoduššími a méně přísnými způsoby, může ohrozit zájem o studium učitelství. Je ohroženo i hodnocení povolání učitele jako činnosti, k jejímuž výkonu jsou nezbytně nutné (a neprominutelné) kvalifikační předpoklady, tak jako tomu je i v některých jiných povoláních.

V předkládané zprávě je předložený návrh novely zákona zdůvodňován m. j. návazností na Programové prohlášení vlády pokud jde o záměr „posílit postavení ředitele školy jako manažera, především v oblasti řízení lidí a pedagogického procesu“. Lze oprávněně pochybovat, zda přenést řešení regionálně specifického a demograficky způsobeného nedostatku učitelů na ředitele je právě tím sledovaným posílením manažerského postavení ředitele školy. Přitom současná právní úprava umožňuje zaměstnávání nekvalifikovaných učitelů na přechodnou dobu. Vládní programové prohlášení ovšem také uvádí, že kvalitní školství chápeme jako školství otevřené, dostupné a profesionální a že bude podporována kvalitní příprava budoucích pedagogů, kteří jsou jedinou zárukou zkvalitňování školství. S tímto záměrem vlády připravený návrh novely zákona v souladu není. V současné době je již zpracován dokument „Hlavní směry vzdělávací politiky ČR do roku 2030+“ jako součást přípravy Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. V tomto dokumentu se jako vážný problém konstatuje: „Stále chybí jasné pojmenování toho, jaké kompetence stát u učitele předpokládá. Existuje nepřehledná regulace přípravy k učitelství, navíc se příliš často a nekonzistentně mění požadavky na kvalifikaci učitelů, bohužel někdy směrem k deprofesionalizaci učitelství.“

Předložený návrh je jen dokladem, že tento problém existuje. Problém je ale nutno řešit a ne vyhrocovat a k vyhrocení by došlo právě schválením návrhu novely zákona. Přece není přípustné, aby téměř současně s působností strategie došlo k přijetí opatření, která jsou s ní v příkrém rozporu.

Předkládané řešení nedostatku učitelů druhého stupně ZŠ a učitelů všeobecněvzdělávacích předmětů středních škol nevychází z objektivních, hodnověrných údajů o skutečné situaci. Chybí proto jistota, že právě navrhovaná opatření jsou vhodnou cestou k odstranění problému. Hlavně však uvedené opatření je zkratkovitým „řešením“ momentální krizové situace rezignující na jiná kompromisní opatření (mimořádné cíle platové a další bonusy a iniciativy v místech, kde je to nejvíce potřeba; podmíněné zapojení pokročilých studentů učitelství se solidním platem a současně kreditovou bonifikací za praxi apod.). V souvislosti s navrhovanou novelou zákona se tedy nediskutují ani případné operativní a perspektivní programy věcného řešení neuspokojivého stavu. Ani ve schváleném Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019–2023 tato problematika vůbec zmíněna není. Navrhovaná zásadní změna zákona by měla vycházet z analýzy současného personálního obsazení škol a takové zhodnocení není k dispozici.

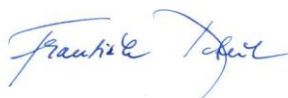
Návrh nového ustanovení § 24a) o adaptačním období učitele v předkládané podobě vyvolává řadu otázek a nejasností:

- aniž je to pojmenováno zavádí se funkce uvádějícího učitele – bez jakýchkoliv dalších opatření (příplatek, snížení vyučovací povinnosti);
- problém může vznikat při zařazení učitele do platové třídy po dobu adaptačního období.

V předkládané zprávě k novele zákona se konstatuje, že k upravenému návrhu vnesla zásadní připomínky Asociace děkanů pedagogických fakult a Českomoravský odborový svaz pracovníků školství. Jejich připomínky však akceptovány nebyly, rozpor nebyl nijak vypořádán.

Kritizovaná úprava v novele zákona v původním návrhu, který prošel připomínkovým řízením v květnu – červnu 2018, obsažena nebyla a objevila se až jako součást vypořádání připomínek v prosinci loňského roku. Vzhledem k závažnosti této změny je takový postup nepřijatelný, protože neumožnil její potřebné a všestranné posouzení. Jde o závažný nedostatek v proceduře přípravy změny zákona a jeho přehlížením, a tedy faktickou akceptací by byl založen nežádoucí precedens.

Vzhledem k výše uvedeným problémům, které nelze v žádném případě odstranit cestou pozměňovacích návrhů, navrhuji novelu zákona o pedagogických pracovnících zamítnout, vrátit MŠMT k přepracování a dalšímu připomínkovému řízení.

V Praze 4. 12. 2019

František Dobšík - předseda ČMOS PŠ

